

Čítanie: Ž 13,2-3.6

Dokedy, Pane? Stále budeš na mňa zabúdať?

Dokedy budeš predou mnou skrývať svoju tvár?

Dokedy mi bude dušu trápiť nepokoj a srdce dennodenne bôľ?

Dokedy sa nepriateľ bude vypínať nado mnou? [...]

Lenže ja dúfam v tvoje milosrdenstvo,

moje srdce sa teší z tvojej pomoci.

Budem spievať Pánovi, že ma zahrňa dobrodeniami.

Smútok

7. časť cyklu katechéz O nerestiach a cnostiach

Drahí bratia a sestry, dobré ráno!

Na našej ceste katechéz o nerestiach a cnostiach sa dnes pozastavíme pri pomerne veľkej neresti, pri *smútku*, ktorý je chápaný ako sklúčenosť duše, neustále súženie, ktoré človeku bráni prežívať radosť zo svojho života.

V prvom rade treba poznamenať, že Otcovia v súvislosti so smútkom zaznamenali dôležitý rozdiel.

Skutočne existuje smútok, ktorý je primeraný kresťanskému životu a ktorý sa s Božou milosťou mení na radosť: takýto smútok, samozrejme, nemožno odmietnuť a je súčasťou obrátenia. Existuje však aj druhý typ smútku, ktorý sa *vkráda do duše a vrhá ju do stavu sklúčenosti*: práve s týmto druhým typom smútku treba odhodlane a zo všetkých síl bojovať, pretože pochádza od Zlého. Toto rozlíšenie nachádzame aj u svätého Pavla, ktorý takto píše Korinťanom: „Zármutoť podľa Božej vôle spôsobuje pokánie na trvalú spásu; zármutoť sveta spôsobuje smrť“ (2 Kor 7, 10).

Jestvuje teda priateľský smútok, ktorý vedie k spáse. Spomeňme si na márnotravného syna z podobenstva: keď sa dotýka dna svojho úpadku, pociťuje veľkú horkosť a tá ho podnecuje, aby vstúpil do seba a rozhodol sa vrátiť do domu otca (porov. Lk 15, 11 - 20). Je to milosť nariekať nad svojimi hriechmi, pripomínať si stav milosti, z ktorého sme vypadli, plakať, pretože sme stratili čistotu, ktorú si Boh vysníval pre nás.

Existuje však aj druhý smútok, ktorý je *chorobou duše*. Vzniká v ľudskom srdci, keď sa vytráca túžba alebo nádej. Tu sa môžeme odvolať na rozprávanie o emauzských učeníkoch v Lukášovom evanjeliu. Títo dvaja učeníci odchádzajú z Jeruzalema so sklamaným srdcom a cudzincovi, ktorý ich v istom okamihu sprevádza, sa zverujú: „A my sme dúfali, že on - čiže Ježiš - vykúpi Izrael“ (Lk 24, 21). Dynamika smútku sa spája so *skúsenosťou straty*.

V ľudskom srdci sa rodia nádeje, ktoré sú niekedy zmarené. Môže to byť túžba vlastniť niečo, čo človek nedokáže získať; ale aj niečo dôležité, napríklad nejaká citová strata. Keď nastane takáto situácia, srdce človeka akoby spadlo do priepasti a pocity, ktoré prežíva, sú sklúčenosť, slabosť ducha, depresia a úzkosť. Všetci prechádzame skúškami, ktoré v nás vyvolávajú smútok, pretože život v nás vyvoláva sny, ktoré sa potom roztriešťa. V tejto situácii sa niektorí po čase nepokoja spoliehajú na nádej, iní sa však utápajú

v melanchólii a dovoľia jej, aby v ich srdci hnisala. Cítite z toho potešenie? Vidíte: *smútok* je akoby *pôžitok* z *nepríjemného*; je to ako vziať si horký cukrík bez cukru, zlý cukrík a cmúľať ho. Smútok nachádza útechu v neúteche.

Mních Evagrius rozpráva, že všetky neresti smerujú k pôžitku, nech je akokoľvek pominuteľný, zatiaľ čo smútok sa teší z opaku: z *učičkania* sa v *nekonečnom smútku*. Určité dlhotrvajúce smútky, pri ktorých človek stále zväčšuje prázdnotu po tom, kto tu už nie je, nie sú vlastné životu v Duchu. Určitá urazená zatrpknutosť, keď má človek stále na mysli nejakú požiadavku, kvôli ktorej na seba berie podobu obeť, v nás nevytvára zdravý život, nieto ešte kresťanský. V minulosti každého z nás je niečo, čo treba uzdraviť. Smútok sa z prirodzenej emócie môže zmeniť na zlý stav duše.

Za smútkom je zvodný démon. Otcovia púšte ho opisovali ako červa srdca, ktorý rozožiera a vyprázdňuje svojho hostiteľa. Tento obraz je krásny, umožňuje nám pochopiť. Čo mám teda robiť, keď som smutný? Zastaviť sa a pozrieť sa: je to dobrý smútok? Nie je to dobrý smútok? A reagovať podľa povahy smútku. Nezabúdajte, že smútok môže byť veľmi zlá vec, ktorá nás vedie k pesimizmu, vedie nás k egoizmu, ktorý sa ťažko lieči.

Bratia a sestry, musíme sa mať na pozore pred týmto smútkom a myslieť na to, že Ježiš nám prináša radosť zo vzkriesenia. Nech je život akokoľvek plný rozporov, neuskutočnených túžob, nezrealizovaných snov, či stratených priateľstiev, vďaka Ježišovmu zmŕtvychvstaniu môžeme veriť, že *všetko bude zachránené*. Ježiš vstal z mŕtvych nielen pre seba, ale aj pre nás, *aby vykúpil všetky radosti*, ktoré v našom živote zostali nenaplnené.

Viera vyháňa strach a Kristovo zmŕtvychvstanie odstraňuje smútok tak ako bol odstránený kameň z hrobu. Kresťan má každý deň trénovať postoj zmŕtvychvstania. Georges Bernanos vo svojom slávnom románe *Denník dedinského farára* nechal farára z Torcy povedať nasledovné: „Cirkev má radosť, každú radosť, ktorá je vyhradená tomuto smutnému svetu. To, čo ste urobili proti nej (Cirkvi), urobili ste proti radosti.“ A iný francúzsky spisovateľ, León Bloy, nám zanechal túto nádhernú vetu: „Existuje len jeden smútok, [...] ten, že nie sme svätí“.

Nech nám Duch zmŕtvychvstalého Ježiša Krista pomáha, aby sme svätosťou prekonávali smútok.

Zdroj: <https://www.vaticannews.va/sk/papez/news/2024-02/katecheza-o-nerestiach-a-cnostiach-7-smutok.html>